WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)
z dnia 19 stycznia 2006 r. *

W sprawie C-240/03 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 Statutu WE Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 28 maja 2003 r.,

Comunità montana della Valnerina, reprezentowana przez P. De Cateriniego, E. Cappelliego i A. Bandiniego, avvocati, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

wnosząca odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania są:

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez C. Cattabrigę i L. Visaggia, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez A. Dal Ferra, avvocato, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w postępowaniu w pierwszej instancji,

* Język postępowania: włoski.

Republika Włoska, reprezentowana przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez G. Aiella, avvocato dello Stato, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

interwenient w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Rosas, prezes izby, J. Malenovský, S. von Bahr, A. Borg Barthet i A.Ó Caoimh (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 3 marca 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Comunità montana della Valnerina (zwana dalej „CMV") żąda w odwołaniu uchylenia wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 13 marca 2003 r. w sprawie T-340/00 Comunità montana della Valnerina przeciwko Komisji, Rec. str. II-811 (zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), w którym jedynie w części uwzględniono skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji Wspólnot Euro-

pejskich C(2000) 2388 z dnia 14 sierpnia 2000 r. dotyczącej cofnięcia finansowania z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR), sekcja Orientacja, przyznanego jej decyzją Komisji C(93) 3182 z dnia 10 listopada 1993 r. (zwaną dalej, odpowiednio, „decyzją o cofnięciu pomocy finansowej" oraz „decyzją o przyznaniu finansowania") w ramach pokazowego projektu pilotażowego dotyczącego gospodarki leśnej, rolnej i żywnościowej na terenach podgórskich (zwanego dalej „projektem").

I — **Ramy prawne**

2 W dniu 24 czerwca 1988 r. Rada Wspólnot Europejskich wydała rozporządzenie (EWG) nr 2052/88 w sprawie zadań funduszy strukturalnych i ich skuteczności oraz w sprawie koordynacji działań funduszy między sobą i z operacjami Europejskiego Banku Inwestycyjnego i innymi istniejącymi instrumentami finansowymi (Dz.U. L 185, str. 9).

3 Artykuły 14–16 rozporządzenia Rady (EWG) nr 4253/88 z dnia 19 grudnia 1988 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze do rozporządzenia (EWG) nr 2052/88 w odniesieniu do koordynacji działań różnych funduszy strukturalnych między nimi oraz z operacjami Europejskiego Banku Inwestycyjnego i innymi istniejącymi instrumentami finansowymi (Dz.U. L 374, str. 1), zmienionego rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2082/93 z dnia 20 lipca 1993 r. (Dz.U. L 193, str. 20, zwanego dalej „rozporządzeniem 4253/88"), zawierają przepisy dotyczące rozpatrywania wniosków o pomoc finansową z funduszy strukturalnych, kryteriów przyznania pomocy finansowej oraz przepisy szczególne.

4 Rozporządzenie 4253/88 w art. 12 określa zasady płatności, w art. 23 przepisy dotyczące kontroli finansowej, a w art. 24 przepisy dotyczące ograniczenia, zawieszenia oraz cofnięcia pomocy finansowej.

5 Artykuł 24 rozporządzenia stanowi:

„1. Jeżeli zachodzi podejrzenie, iż realizacja zadania lub działania nie uzasadnia przyznanej pomocy finansowej w części ani w całości, Komisja przeprowadza stosowną kontrolę na zasadach współpracy, a w szczególności domaga się od państwa członkowskiego lub organów wyznaczonych przez nie w celu wykonania zadania przedstawienia uwag w określonym terminie.

2. Po przeprowadzeniu kontroli Komisja może ograniczyć lub zawiesić pomoc finansową w odniesieniu do określonego zadania lub działania, jeżeli kontrola wykazała nieprawidłowości lub znaczną modyfikację wpływającą na charakter lub warunki wykonania tego zadania lub działania, której nie przedłożono Komisji w celu uzyskania jej zgody.

3. Wszelkie niesłusznie otrzymane sumy podlegają zwrotowi Komisji. Od niezwróconych sum będą pobierane odsetki za zwłokę zgodnie z rozporządzeniem finansowym i przepisami wykonawczymi wydawanymi przez Komisję zgodnie z procedurami określonymi w tytule VIII" [tłumaczenie nieoficjalne].

II — Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

6 Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu wynikające z pkt 7–30 zaskarżonego wyroku można streścić w sposób następujący:

7 W czerwcu 1993 r. CMV złożyła Komisji wniosek o przyznanie wspólnotowej pomocy finansowej dla projektu.

8 Ogólnym założeniem projektu było utworzenie oraz pokaz pilotażowy dwóch ośrodków gospodarki leśnej, rolnej i żywnościowej na obszarze Valneriny (Włochy) przez CMV i w regionie Drôme provençale (Francja) przez stowarzyszenie Route des senteurs (zwane dalej „RdS"), w celu wprowadzenia i rozwoju alternatywnej działalności gospodarczej, takiej jak agroturystyka, obok zwyczajnej działalności rolniczej.

9 Zgodnie z art. 1 ust. 2 decyzji o przyznaniu dofinansowania CMV i RdS były podmiotami odpowiedzialnymi za projekt. W art. 2 tej decyzji ustalono trzydziestomiesięczny termin realizacji projektu, a mianowicie od 1 października 1993 r. do 31 marca 1996 r. Zgodnie z art. 3 ust. 1 decyzji całkowity kwalifikujący się koszt projektu wynosił 1 817 117 ECU, przy czym maksymalna wysokość dofinansowania ze środków wspólnotowych została ustalona na kwotę 908 558 ECU. W art. 5 decyzji wskazano, iż CMV oraz RdS są „[jej] adresatami".

10 Załącznik I do decyzji o przyznaniu dofinansowania zawierał opis projektu. W pkt 5 tego załącznika CMV została określona jako „beneficjent" pomocy finansowej, natomiast RdS jako „inny podmiot odpowiedzialny za projekt". Punkt 8 tego załącznika zawierał plan finansowy projektu z podziałem kosztów przewidzianych dla poszczególnych działań projektu. Działania projektu i odpowiadające im koszty zostały podzielone na cztery części; CMV i RdS miały zrealizować działania wskazane w dwóch z tych czterech części każda.

11 W załączniku II do decyzji określone zostały warunki finansowe przyznania pomocy finansowej. W pkt 1 tego załącznika wskazano w szczególności, iż jeżeli beneficjent pomocy finansowej chciałby znacząco zmodyfikować działania określone w załączniku I, jest zobowiązany uprzednio zawiadomić o tym Komisję i uzyskać jej zgodę. Zgodnie z pkt 2 tego załącznika przyznanie pomocy finansowej było uzależnione od zrealizowania wszystkich działań określonych w załączniku I do decyzji o przyznaniu finansowania. Ponadto w pkt 4 tego załącznika wskazano, że pomoc finansowa zostanie bezpośrednio wypłacona CMV jako beneficjentowi, do której należeć będzie dokonanie wypłaty na rzecz RdS. Stosownie do pkt 5 Komisja jest uprawniona, w celu weryfikacji informacji finansowych dotyczących poszczególnych wydatków, do kontroli oryginałów lub poświadczonych odpisów wszystkich dokumentów na miejscu bądź żądania przesłania ich. Na podstawie pkt 6 załącznika beneficjent jest zobowiązany do przechowywania oryginałów wszystkich dokumentów potwierdzających dokonanie wydatków w okresie pięciu lat od dnia ostatniej płatności Komisji i udostępnienia ich tej ostatniej. Zgodnie z pkt 7 załącznika Komisja może w każdym czasie zażądać od beneficjenta wspomnianej pomocy finansowej przesłania sprawozdań o postępie prac lub osiągniętych wynikach technicznych. Stosownie do pkt 8 beneficjent jest zobowiązany udostępnić Komisji wyniki osiągnięte w ramach realizacji projektu bez uprawnienia do otrzymania dodatkowych płatności. Wreszcie pkt 10 załącznika zasadniczo przewidywał, iż Komisja może zawiesić, ograniczyć lub cofnąć pomoc finansową i zażądać zwrotu wypłaconych kwot, jeżeli nie zostanie dotrzymany jeden z warunków określonych w tym załączniku lub zostaną podjęte działania nieprzewidziane w załączniku I. W takim przypadku beneficjent jest uprawniony do uprzedniego przedstawienia uwag w terminie określonym przez Komisję.

12 W 1993 oraz 1995 r. Komisja wypłaciła CMV dwie zaliczki odpowiadające odpowiednio około 40% i 30% kwoty finansowania wspólnotowego przewidzianego dla tego projektu. CMV ze swojej strony wypłaciła RdS kwoty odpowiadające kosztom działań projektu, które miały być zrealizowane przez tę ostatnią.

13 W grudniu 1994 r. oraz w czerwcu 1997 r. CMV przesłała Komisji odpowiednio pierwsze sprawozdanie o postępach projektu i dotychczas dokonanych wydatkach na każde z przewidzianych działań oraz sprawozdanie końcowe dotyczące realizacji projektu. W sprawozdaniach tych CMV poświadczyła, iż posiada odpowiednie dokumenty potwierdzające dokonanie wydatków oraz że zrealizowane już działania odpowiadają działaniom określonym w załączniku I do decyzji o przyznaniu finansowania.

14 W dniu 12 sierpnia 1997 r. Komisja zawiadomiła CMV o wszczęciu ogólnej kontroli technicznej i księgowej wszystkich projektów finansowanych na podstawie art. 8 rozporządzenia Rady (EWG) nr 4256/88 z dnia 19 grudnia 1988 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze do rozporządzenia nr 2052/88 w zakresie Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGGR), sekcja Orientacji (Dz.U. L 374, str. 25), zmienionego rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2085/93 z dnia 20 lipca 1993 r. (Dz.U. L 193, str. 44), łącznie z tym, którego dotyczy niniejsza sprawa. Zgodnie z pkt 5 załącznika II do decyzji o dofinansowaniu Komisja zażądała od CMV przedłożenia listy wszystkich dokumentów dotyczących wydatków kwalifikowalnych, poniesionych w ramach realizacji projektu, jak również poświadczonych odpisów każdego z tych dokumentów.

15 Po otrzymaniu od CMV stosownych dokumentów Komisja pismem z dnia 6 marca 1998 r. powiadomiła ją o zamiarze przeprowadzenia kontroli realizacji projektu na miejscu. Kontrola ta odbyła się w CMV w okresie od 23 do 25 marca 1998 r., a w RdS w okresie od 4 do 6 maja 1998 r.

16 Pismem z dnia 22 marca 1999 r. Komisja zawiadomiła CMV, iż na podstawie art. 24 rozporządzenia nr 4253/88 przeprowadziła kontrolę pomocy finansowej do projektu, a ponieważ kontrola ta wykazała możliwość wystąpienia nieprawidłowości, postanowiła wszcząć postępowanie przewidziane w tym przepisie oraz w pkt 10 załącznika II do decyzji o przyznaniu finansowania. W piśmie tym, którego odpis został także przesłany do RdS, Komisja szczegółowo przedstawiła te możliwości, przy czym określiła, w jakim stopniu CMV lub RdS były odpowiedzialne za dane działania.

17 Decyzją skierowaną do Republiki Włoskiej i CMV, o której ta ostatnia została zawiadomiona w dniu 21 sierpnia 2000 r., na podstawie art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 Komisja cofnęła pomoc finansową do projektu i wezwała CMV do zwrotu całej wypłaconej kwoty.

18 W dziewiątym motywie decyzji o cofnięciu finansowania Komisja wymieniła szereg nieprawidłowości w rozumieniu art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88. Dotyczyły one działań zrealizowanych przez RdS oraz działań zrealizowanych przez CMV.

19 Pismami z dnia 14 września i 2 października 2000 r. CMV zażądała od RdS zwrotu kwot, które zostały jej wypłacone na poczet realizacji projektu. W piśmie z dnia 20 października 2000 r. RdS wskazała, iż, jej zdaniem, decyzja w sprawie cofnięcia finansowania jest bezpodstawna.

III — Postępowanie przed Sądem oraz zaskarżony wyrok

20 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 7 listopada 2000 r. CMV wniosła skargę o stwierdzenie nieważności.

21 Na poparcie skargi podniosła cztery zarzuty. Pierwszy zarzut dotyczył naruszenia zasad niedyskryminacji i proporcjonalności, bowiem Komisja wezwała ją do zwrotu całej wypłaconej kwoty, zamiast ograniczyć żądanie zwrotu do części dotyczącej projektu, która zgodnie z decyzją o przyznaniu pomocy finansowej powinna zostać zrealizowana przez CMV. Drugi zarzut przywoływał błędy popełnione przez Komisję w ocenie nieprawidłowości związanych z realizacją tej części projektu, której wykonanie powierzono CMV, jak również naruszenie obowiązku uzasadnienia wydanej decyzji oraz naruszenie prawa do obrony. Trzeci zarzut wskazywał naruszenie zasady proporcjonalności oraz art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88, gdyż Komisja zażądała zwrotu całej kwoty pomocy finansowej przyznanej w celu wykonania projektu przez CMV. Wreszcie czwarty zarzut powoływał nadużycie władzy. CMV wniosła o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji oraz obciążenie Komisji kosztami postępowania.

22 Republika Włoska, występująca jako interwenient, poparła stanowisko CMV w postępowaniu przed Sądem.

23 Z akt sprawy wynika, iż w trakcie postępowania przed Sądem RdS zostało postawione w stan likwidacji.

24 W zaskarżonym wyroku Sąd stwierdził nieważność decyzji o przyznaniu finansowania w zakresie, w jakim Komisja nie ograniczyła żądania zwrotu do kwot odpowiadających tej części projektu, która zgodnie z decyzją o przyznaniu pomocy finansowej miała być zrealizowana samodzielnie przez CMV.

25 Sąd stwierdził, że Komisja zasadniczo miała prawo wskazać jeden główny podmiot odpowiedzialny, który w razie nieprawidłowości ponosiłby odpowiedzialność za zwrot całej kwoty. Wskazał jednak, iż należy wziąć pod uwagę, że każde zobowiązanie do zwrotu pomocy finansowej może mieć poważne skutki dla zainteresowanych. Wskutek tego zasada pewności prawa nakazuje, by prawo stosowane w wykonaniu umowy było wystarczająco jasne i precyzyjne, tak aby zainteresowani mogli jednoznacznie określić swoje prawa i obowiązki oraz mogli przedsięwziąć odpowiednie środki ostrożności, w tym przypadku przed przyznaniem pomocy finansowej wykorzystać dostępne instytucje prawa prywatnego dla zabezpieczenia interesów finansowych w swych wzajemnych relacjach. W niniejszej sprawie decyzja o przyznaniu finansowania nie była jednakże sformułowana na tyle jasno, aby CMV była świadoma, iż zostanie obciążona wyłączną odpowiedzialnością za zwrot zaliczek. Żądanie zwrotu całej wypłaconej kwoty od CMV stanowi zatem naruszenie zasady proporcjonalności.

26 Sąd oddalił skargę w pozostałym zakresie i obciążył strony ich własnymi kosztami. Uznał, iż Komisja słusznie zakwestionowała dowody poniesienia kosztów przedłożone przez CMV, a zatem mogła żądać zwrotu tej części zaliczek, która przypadała CMV.

IV — **Postępowanie przed Trybunałem**

27 W dniu 28 maja 2003 r. CMV wniosła odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości.

28 W dniu 22 sierpnia 2003 r. w odpowiedzi na odwołanie Komisja wniosła odwołanie wzajemne.

29 Republika Włoska nie przedstawiła uwag w postępowaniu odwoławczym.

V — **Żądania w odwołaniu i w odwołaniu wzajemnym**

30 CMV wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku w części, w jakiej utrzymuje on w mocy decyzję o cofnięciu finansowania oraz o ostateczne rozstrzygnięcie sporu w drodze stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w całości;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

31 Komisja wnosi do Trybunału o:

— oddalenie odwołania CMV;

— w drodze odwołania wzajemnego o uchylenie zaskarżonego wyroku w części, w jakiej stwierdza on nieważność decyzji o cofnięciu finansowania w zakresie, w jakim „Komisja nie ograniczyła żądania zwrotu finansowania do kwot odpowiadających tej części projektu, która zgodnie z decyzją o przyznaniu pomocy finansowej miała być zrealizowana samodzielnie przez CMV" oraz

— obciążenie CMV kosztami postępowania.

VI — **W przedmiocie odwołania**

32 Należy poddać analizie odwołanie wzajemne przed przystąpieniem do analizy odwołania głównego.

A — *W przedmiocie odwołania wzajemnego*

33 Na poparcie odwołania wzajemnego Komisja podnosi dwa zarzuty.

1. W przedmiocie pierwszego zarzutu wskazanego w odwołaniu wzajemnym

a) Argumenty stron

34 Zdaniem Komisji, Sąd błędnie zastosował zasadę proporcjonalności, w sytuacji gdy Komisja zgodnie z prawidłową interpretacją postanowień decyzji o przyznaniu

pomocy finansowej nie miała uprawnień dyskrecjonalnych. Komisja wskazuje, iż zgodnie z decyzją CMV była „beneficjentem" pomocy finansowej, natomiast RdS było odrębnym podmiotem, któremu powierzono realizację projektu. Decyzja ta upoważniała Komisję, w pewnych okolicznościach, do żądania zwrotu całości pomocy finansowej od samej CMV. Żądanie zwrotu od RdS byłoby zatem bezprawne. Dokonana przez Sąd analiza decyzji o przyznaniu dofinansowania jest błędna, gdyż dokonał on badania poszczególnych postanowień tej decyzji odrębnie, nie poddając ich ocenie całościowej.

35 CMV wskazuje, iż postanowienia załącznika II do decyzji o przyznaniu finansowania, niezależnie od tego, czy będą one rozpatrywane odrębnie, czy łącznie, nie określają w sposób czytelny dla stron jednoznacznego i wystarczająco zrozumiałego zakresu ich praw i obowiązków. Ponadto w żadnym przypadku nie można przyjąć, iż zgodnie z decyzją o przyznaniu dofinansowania Komisja była uprawniona do podejmowania działań wyłącznie wobec CMV.

b) Ocena Trybunału

36 Sąd słusznie podkreśla w pkt 52 zaskarżonego wyroku, iż w przypadku przyznania pomocy finansowej dla projektu, do którego realizacji zobowiązanych jest kilka podmiotów, mające zastosowanie przepisy nie precyzują, od którego z tych podmiotów Komisja może lub powinna żądać zwrotu pomocy finansowej, jeżeli jeden lub kilka z tych podmiotów dopuściło się nieprawidłowości przy realizacji projektu.

37 W związku z powyższym Sąd zbadał, w pkt 54–64 zaskarżonego wyroku, czy biorąc pod uwagę, że obowiązek zwrotu pomocy finansowej może mieć poważne skutki dla zainteresowanych, postanowienia decyzji o przyznaniu finansowania oraz załączników do niej były wystarczająco jasne i precyzyjne, tak że CMV przy zachowaniu należytej staranności powinna być świadoma tego, iż w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości związanych z realizacją projektu wynikających z działania RdS lub jej samej, będzie ona jedynym podmiotem odpowiedzialnym finansowo wobec Wspólnoty z tytułu całości przyznanej pomocy finansowej.

38 Przyjąwszy, iż Sąd, dokonując analizy praw i obowiązków każdej ze stron wynikających z decyzji o przyznaniu pomocy finansowej, szczegółowo zbadał, czy Komisja mogła na tej podstawie żądać wyłącznie od CMV zwrotu finansowania przyznanego w związku z działaniami realizowanymi przez nią i przez RdS, to przedstawione przez Komisję argumenty zmierzające do wykazania, że niektóre postanowienia decyzji nie zostały uwzględnione przez Sąd w wystarczającym stopniu lub były rozpatrywane w oderwaniu od całości, nie zasługują na uwzględnienie.

39 Jak bowiem wskazał w pkt 48 i 49 opinii rzecznik generalny, Sąd przekonująco dowodzi, w pkt 58–64 zaskarżonego wyroku, iż decyzja o przyznaniu finansowania nie jest w całości wystarczająco jasna i precyzyjna, aby przyjąć wyłączną odpowiedzialność finansową CMV wobec Wspólnoty w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w realizacji projektu. Z tych punktów zaskarżonego wyroku wynika, po pierwsze, iż Sąd uwzględnił poprawnie z punktu widzenia prawa wszystkie przedstawione przez Komisję argumenty dotyczące interpretacji decyzji o przyznaniu dofinansowania, a po drugie, wbrew temu, co utrzymuje Komisja, dokonał analizy właściwych postanowień załącznika II do decyzji z uwzględnieniem całości jej postanowień, włącznie z załącznikami.

40 Mając na uwadze powyższe rozważania, należy wskazać, iż pierwszy zarzut odwołania wzajemnego nie zasługuje na uwzględnienie.

2. W przedmiocie drugiego zarzutu podniesionego w odwołaniu wzajemnym

a) Argumentacja stron

41 Komisja podnosi, iż Sąd, uznając naruszenie zasady proporcjonalności, w istocie poddał krytyce naruszenie w związku z wydaniem decyzji o przyznaniu finansowania zasady pewności prawa. Tym samym przekroczył granice sporu w zawisłej przed nim sprawie.

42 CMV twierdzi, iż Sąd w żadnym zakresie nie kwestionował decyzji o przyznaniu finansowania.

b) Ocena Trybunału

43 Należy przypomnieć, iż sąd wspólnotowy nie może orzekać ultra petita (zob. wyroki z dnia 14 grudnia 1962 r. w sprawach połączonych 46/59 i 47/59 Meroni przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 783, 801 i z dnia 28 czerwca 1972 r. w sprawie 37/71 Jamet przeciwko Komisji, Rec. str. 483, pkt 12), zatem stwierdzenie nieważności nie może wychodzić poza żądania skarżącego (wyrok z dnia 14 września 1999 r. w sprawie C-310/97 P Komisja przeciwko AssiDomän Kraft Products i in., Rec. str. I-5363, pkt 52).

44 Z pkt 55–65 zaskarżonego wyroku wynika zaś, iż Sąd zbadał, czy postanowienia decyzji o przyznaniu pomocy finansowej były wystarczająco jasne i precyzyjne, tak by CMV była świadoma tego, iż w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości związanych z realizacją projektu wynikających z działania RdS lub jej samej będzie ona jedynym podmiotem odpowiedzialnym finansowo wobec Wspólnoty z tytułu całości przyznanego finansowania.

45 W pkt 65 zaskarżonego wyroku Sąd wskazał, iż decyzja o cofnięciu finansowania, w części dotyczącej żądania zwrotu całości pomocy finansowej wyłącznie od CMV niezależnie od ustalenia podmiotu ponoszącego faktyczną odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości związane z realizacją projektu, nie jest działaniem proporcjonalnym do konsekwencji, jakie wiążą się dla CMV z żądaniem zwrotu całej wypłaconej pomocy finansowej.

46 Z powyższego wynika, iż Sąd nie badał legalności decyzji o przyznaniu finansowania, lecz dążył do ustalenia, czy na podstawie rzeczonej decyzji Komisja miała prawo żądać zwrotu całej kwoty pomocy finansowej wyłącznie od CMV. Tym samym, wbrew temu, co utrzymuje Komisja, Sąd nie przekroczył granic sporu w zawisłej przed nim sprawie.

47 Mając na uwadze powyższe rozważania, należy stwierdzić, iż drugi zarzut odwołania wzajemnego nie zasługuje na uwzględnienie.

48 Uwzględniając całość powyższych rozważań, należy oddalić odwołanie wzajemne Komisji.

B — *W przedmiocie odwołania głównego*

49 CMV podnosi w odwołaniu pięć zarzutów. Pierwszy z zarzutów dotyczy rzekomych wad postępowania przed Sądem. Drugi zarzut odnosi się do naruszenia i błędnego zastosowania zasady proporcjonalności, jak również wewnętrznej sprzeczności logicznej zaskarżonego wyroku. Trzeci zarzut dotyczy naruszenia i błędnego

zastosowania art. 24 rozporządzenia nr 4253/88 oraz decyzji o przyznaniu finansowania, jak również braku uzasadnienia i wewnętrznej sprzeczności logicznej zaskarżonego wyroku. Czwarty zarzut oparty jest na naruszeniu przepisów postępowania mającym wpływ na przeprowadzoną przez Komisję kontrolę oraz pozbawienie możliwości obrony. Wreszcie piąty zarzut oparty jest na naruszeniu oraz błędnym zastosowaniu art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 oraz naruszeniu zasady proporcjonalności.

50 W związku z wniesionym odwołaniem należy przede wszystkim rozważyć trzeci zarzut przedstawiony przez CMV. Trybunał uznał za zasadne następnie łączne rozpatrzenie zarzutów pierwszego i drugiego. Wreszcie należy zbadać odrębnie zarzuty czwarty i piąty.

1. W przedmiocie trzeciego zarzutu

51 Trzeci zarzut odwołania CMV opiera się na twierdzeniu, że badając zarzuty Komisji wobec CMV zawarte w decyzji o cofnięciu finansowania, Sąd zastosował błędną i zbyt daleko idącą wykładnię art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88, pomijając możliwość „stopniowania sankcji". CMV zarzuca Sądowi błędne uzasadnienie zaskarżonego wyroku w odniesieniu do każdego z zarzutów Komisji.

52 Zdaniem Komisji, argumenty podniesione przez CMV na poparcie tego zarzutu dotyczą oceny elementów stanu faktycznego i w związku z tym są niedopuszczalne. Natomiast podnoszony przez CMV nieproporcjonalny charakter zastosowanej sankcji w stosunku do wagi zarzucanych nieprawidłowości Komisja uznaje za część piątego zarzutu odwołania głównego.

53 Przed przystąpieniem do analizy argumentów CMV dotyczących konkretnych zarzutów sformułowanych przez Komisję w decyzji o cofnięciu pomocy finansowej należy stwierdzić, że Trybunał orzekł już, w odpowiedzi na argument oparty na gradacji sankcji, iż art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 uprawnia Komisję do żądania zwrotu wspólnotowej pomocy finansowej w całości oraz iż zawężenie uprawnień Komisji jedynie do ograniczenia wysokości pomocy wspólnotowej proporcjonalnie do kwot, co do których stwierdzono nieprawidłowości, zachęcałoby odbiorców pomocy do popełniania naruszeń, gdyż groziłaby im wyłącznie utrata kwot nienależnie pobranych (zob. podobnie wyrok z dnia 24 stycznia 2002 r. w sprawie C-500/99 P Conserve Italia przeciwko Komisji, Rec. str. I-867, pkt 74, 88 i 89).

a) W przedmiocie argumentów związanych z realizacją przez spółkę Romana Video filmu

54 W motywie dziewiątym tiret szóste decyzji o cofnięciu finansowania stwierdza się, co następuje:

„[CMV] zadeklarowała wypłatę spółce Romana Video kwoty 98 255 000 [lirów włoskich] (ITL) (50 672 ecu) za realizację w ramach projektu filmu wideo. W okresie kontroli (25 i 26 marca 1998 r.) pozostawało do zapłaty 49 000 000 ITL. [CMV] stwierdziła, że kwota ta nie zostanie wypłacona, gdyż stanowiła cenę sprzedaży praw do filmu spółce realizatorskiej. [CMV] przedstawiła wydatki wyższe o 49 000 000 ITL od faktycznie poniesionych".

55 W pkt 77 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że przyznana pomoc finansowa przeznaczona była na pokrycie określonego odsetka wydatków faktycznie poniesionych przez zainteresowane podmioty w związku z realizacją projektu.

56 W punkcie następnym Sąd przypomniał, że jak ustalono, CMV zawarła ze spółką Romana Video umowę, na mocy której zleciła jej realizację filmu o Valnerina za kwotę przedstawioną do finansowania w ramach projektu, to jest około 98 milionów ITL, lecz zapłaciła tej spółce jedynie kwotę 49 milionów ITL, gdyż na mocy tej samej umowy sprzedała tej spółce prawo handlowego wykorzystania filmu za kwotę 49 milionów ITL.

57 Sąd stwierdził, w pkt 79 zaskarżonego wyroku, że w związku z tym działaniem w ramach projektu CMV poniosła faktycznie jedynie koszt równy połowie wydatków przedstawionych do finansowania. Zgodnie bowiem z wyrokiem Komisja miała prawo uznać, że w związku z jednoczesnym dokonaniem transakcji i kompensacją dokonaną przez CMV i spółkę Romana Video w trakcie realizacji projektu CMV nie zrealizowała zysku z pomocy finansowej, lecz poniosła jedynie wydatki w kwocie wynikającej z tej kompensacji.

58 Sąd uznał w pkt 80 i 81 zaskarżonego wyroku, że przedstawienie do finansowania w ramach projektu wydatków, których CMV ostatecznie nie poniosła w celu jego realizacji, uznać można za nieprawidłowość w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88.

59 CMV uważa jednak, że miała prawo odliczyć całość kosztów i sprzedać następnie prawa do filmu.

60 Komisja utrzymuje natomiast, że beneficjent pomocy wspólnotowej musi uzasadnić wydatki podlegające zwrotowi. CMV nie zrobiła tego w odniesieniu do produkcji filmu.

61 Należy na wstępie zauważyć, jak stwierdził to również Sąd w pkt 79 zaskarżonego wyroku, że CMV słusznie uznaje, iż ani rozporządzenie nr 4253/88, ani decyzja o przyznaniu pomocy finansowej nie zabraniają wprost beneficjentowi pomocy realizacji dzięki tej pomocy zysku.

62 Jednakże, jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 70 opinii, za niepodlegający odliczeniu od kosztów można uznać wyłącznie zysk wynikający ze sprzedaży na warunkach rynkowych, a nie z fikcyjnej transakcji, mającej na celu jedynie zwiększenie kosztów.

63 Stwierdzić trzeba, że kwestia, czy sprzedaż spółce Romana Video praw do handlowego wykorzystania przedmiotowego filmu stanowi rzeczywistą sprzedaż, czy transakcję fikcyjną, wymaga oceny okoliczności faktycznych. Z utrwalonego orzecznictwa wynika zaś, że jedynie Sąd jest właściwy do dokonywania, po pierwsze, ustaleń faktycznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy nieprawidłowość jego ustaleń wynika z przedstawionych mu akt sprawy, a po drugie, oceny ustalonych okoliczności faktycznych. Ocena okoliczności faktycznych nie stanowi zatem, z wyjątkiem przypadków wypaczenia przedstawionych dowodów, kwestii prawnej, poddanej kontroli Trybunału (zob. w szczególności wyroki z dnia 11 lutego 1999 r. w sprawie C-390/95 P Antillean Rice Mills i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-769, pkt 29 i z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie C-237/98 P Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-4549, pkt 35).

64 Należy w tej kwestii przypomnieć, że CMV nie zarzuca wypaczenia elementów stanu faktycznego. W związku z tym problem ten nie podlega kontroli Trybunału w ramach niniejszego odwołania.

65 Natomiast, jak słusznie podniósł rzecznik generalny w pkt 72 opinii, Trybunał może zbadać, czy Sąd uchybił obowiązkowi uzasadnienia. Argumentacja CMV zdaje się zmierzać do wykazania, że uzasadnienie Sądu jest wewnętrznie sprzeczne i że dopuszcza on realizację zysku dzięki pomocy, przyznając jednak rację Komisji w twierdzeniu, iż sprzedaż praw do filmu powinna zostać odliczona od poniesionych kosztów.

66 Należy w tej mierze stwierdzić, że Sąd w pkt 79 zaskarżonego wyroku wyjaśnia, iż wobec jednoczesności transakcji i kompensacji dokonanej między CMV a RdS w trakcie realizacji projektu Komisja miała prawo dojść do wniosku, że CMV faktycznie poniosła w związku z realizacją przez spółkę Romana Video filmu jedynie koszt w wysokości około połowy wydatków przedstawionych do finansowania w ramach projektu.

67 Powyższe ustalenie Sądu, jasne i jednoznaczne, zostało więc wystarczająco uzasadnione. Wbrew twierdzeniu CMV z faktu, iż możliwe jest dokonanie zgodnej z prawem transakcji handlowej, nie wynika, że transakcja dokonana przez CMV ma taki charakter.

68 CMV twierdzi również, że Sąd popełnił błąd, uznając, w pkt 81 zaskarżonego wyroku, że przedstawienie do finansowania kosztów nieodpowiadających rzeczywistości należy uznać za poważne naruszenie warunków przyznania pomocy finansowej oraz ciążącego na beneficjencie tej pomocy obowiązku lojalności, a w związku z tym za nieprawidłowość w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88. W tej kwestii CMV podkreśla, że przepis art. 3 akapit drugi decyzji o przyznaniu finansowania, cytowany w pkt 76 zaskarżonego wyroku, przewiduje, iż „[w] przypadku gdy kwota rzeczywiście poniesionych kosztów spowoduje obniżenie wydatków podlegających zaliczeniu w stosunku do pierwotnych przewidywań, pomoc zostanie proporcjonal-

nie ograniczona w chwili wypłaty salda". Zdaniem CMV, nawet jeżeli koszt filmu był niższy od przewidywanego, art. 24 rozporządzenia nr 4253/88 nie znajdował zastosowania, gdyż sytuacja ta została całościowo uregulowana w decyzji o przyznaniu finansowania.

69 Należy w tej kwestii stwierdzić, że wbrew twierdzeniu CMV sama okoliczność, że art. 3 akapit drugi decyzji o przyznaniu finansowania przewiduje sytuacje, w których rzeczywiście poniesione koszty są niższe od pierwotnych przewidywań, nie oznacza, że fikcyjna transakcja mająca na celu podwyższenie kosztów projektu nie stanowi nieprawidłowości w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88. Zgodnie bowiem z podstawową zasadą rządzącą pomocą wspólnotową Wspólnota może, jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 77 opinii, finansować jedynie rzeczywiście poniesione wydatki (zob. podobnie w odniesieniu do regulowania rachunków wyroki z dnia 6 października 1993 r. w sprawie C-55/91 Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. I-4813, pkt 67; z dnia 28 października 1999 r. w sprawie C-253/97 Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. I-7529, pkt 6, z dnia 7 października 2004 r. w sprawie C-153/01 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. str. I-9009, pkt 66 i z dnia 15 września 2005 r. w sprawie C-199/03 Irlandia przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. I-8027, pkt 26). Przedstawienie do finansowania w ramach projektu wydatków, których w rzeczywistości nie poniesiono w celu jego realizacji, narusza w poważnym stopniu tę zasadę i może zostać uznane za nieprawidłowość w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88. Artykuł 3 ust. 2 decyzji o przyznaniu finansowania ustanawia mechanizm pozwalający na okreslenie wysokości wydatków podlegających zaliczeniu, w przypadku gdy okażą się one niższe od pierwotnych przewidywań, nie dotyczy jednak sytuacji, w której przedstawia się koszty, których rzeczywistego charakteru nie wykazano.

70 Należy zatem odrzucić argumenty CMV dotyczące realizacji przez spółkę Romana Video filmu.

b) W przedmiocie argumentów związanych z kosztami personelu

71 Motyw dziewiąty tiret siódme decyzji o cofnięciu finansowania został sformułowany następująco:

„[CMV] przedstawiła do finansowania w ramach projektu kwotę 202 540 668 ITL (104 455 ecu), stanowiącą koszt pracy pięciu osób w ramach części »informacja turystyczna« projektu. [CMV] nie przedstawiła dokumentów na uzasadnienie tego wydatku (umów o pracę, dokładnego opisu wykonanych zadań)".

72 Ponadto zgodnie z motywem dziewiątym tiret dziewiąte decyzji o cofnięciu finansowania:

„[CMV] zadeklarowała kwotę 152 340 512 ITL (78 566 ecu) jako koszty personelu związane z »działalnością inną niż informacja turystyczna«. [...] nie przedstawiła dokumentów zaświadczających o rzeczywistym charakterze wykonanych zadań i [ich] związku z projektem".

73 W tej kwestii Sąd stwierdził w pkt 89 zaskarżonego wyroku, że pkt 3 załącznika II do decyzji o przyznaniu finansowania stanowi, iż „[k]oszty personelu [...] winny mieć bezpośredni związek z działaniami i być do nich proporcjonalne". W pkt 95 wyroku Sąd orzekł, że Komisja nie popełniła błędu, uznając, iż CMV nie przedstawiła dokumentów zaświadczających bezpośredni związek kosztów personelu przedstawionych do finansowania w ramach projektu z jego wykonaniem i ich proporcjonalność.

74 CMV twierdzi, że dostarczył wystarczającego uzasadnienia, w postaci tabel zawierających nazwiska zainteresowanych, szacunkowy czas, jaki poświęcili oni pracy na rzecz projektu, ich wynagrodzenie oraz wynikające stąd koszty realizacji projektu. Sam fakt, że projekt został zrealizowany, potwierdza, jej zdaniem, te okoliczności.

75 W odpowiedzi Komisja wskazuje na pkt 94 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym CMV ma obowiązek wykazać, poza prawidłową realizacją projektu w formie zaakceptowanej przez Komisję w decyzji o przyznaniu finansowania, że każda część pomocy wspólnotowej odpowiada rzeczywistemu świadczeniu niezbędnemu w celu realizacji tego projektu.

76 Po pierwsze, jak zostało to stwierdzone w pkt 69 niniejszego wyroku, Wspólnota może finansować jedynie rzeczywiście poniesione wydatki. Stąd w celu umożliwienia Komisji przeprowadzenia kontroli beneficjent wspólnotowej pomocy finansowej musi być w stanie wykazać rzeczywisty charakter kosztów przedstawionych do finansowania w ramach projektu, dla którego udzielono tego rodzaju pomocy. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Trybunału dostarczenie przez wnioskodawców i beneficjentów wspólnotowej pomocy finansowej wiarygodnych informacji jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania ustanowionego systemu kontroli spełnienia warunków udzielenia pomocy (zob. postanowienie z dnia 25 listopada 2004 r. w sprawie C-18/03 P Vela i Tecnagrind przeciwko Komisji, niepublikowane, pkt 135).

77 Po drugie, argument CMV, zgodnie z którym sam fakt realizacji projektu stanowi uzasadnienie przedmiotowych kosztów, nie zasługuje na przyjęcie. Trybunał orzekł już bowiem, że sankcje w postaci cofnięcia pomocy finansowej i zwrotu kwot nienależnie pobranych przewidziane w art. 24 rozporządzenia nr 4253/88 nie są zastrzeżone dla przypadków nieprawidłowości powodujących niewykonanie projektu lub istotne modyfikacje wpływające na charakter i samo istnienie tego projektu (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie Vela i Tecnagrind przeciwko Komisji,

pkt 129–134). Sąd słusznie zatem orzekł w pkt 94 zaskarżonego wyroku, że nie można utrzymywać, iż sankcje przewidziane w powyższym przepisie znajdują zastosowanie wyłącznie do przypadków niewykonania, w części lub w całości, określonego działania.

78 Jak z powyższego wynika, dla uzasadnienia przyznania konkretnego dofinansowania nie wystarczy wykazać, że projekt został zrealizowany. Przeciwnie, beneficjent pomocy zobowiązany jest udowodnić, że poniósł koszty personelu, zgodnie z warunkami przyznania pomocy finansowej.

79 Kwestia, czy dokumenty przedstawione na uzasadnienie kosztów personelu są wystarczające z punktu widzenia tych warunków, należy jednak do oceny stanu faktycznego, co nie podlega, ze względów opisanych w pkt 63 niniejszego wyroku, kontroli Trybunału w ramach odwołania.

80 W odniesieniu do spełnienia obowiązku uzasadnienia wystarczy stwierdzić, że w pkt 91–93 zaskarżonego wyroku Sąd uznał, iż dokumenty dostarczone przez CMV są niewystarczające do wykazania, że koszty personelu miały związek z projektem i nie pozwalają dokonać oceny proporcjonalności tych kosztów. Stwierdzenie takie stanowi wystarczające z prawnego punktu widzenia przedstawienie powodów, dla których Sąd uznał koszty personelu za niewystarczająco uzasadnione.

81 W związku z powyższym należy odrzucić argumenty CMV dotyczące kosztów personelu.

c) W przedmiocie argumentów dotyczących kosztów ogólnych

82 Motyw dziewiąty tiret drugie decyzji o cofnięciu finansowania został sformułowany następująco:

„[CMV] przedstawił do finansowania w ramach projektu kwotę 31 500 000 ITL (26 302 ecu) odpowiadającą kosztom ogólnym (najem dwóch lokali biurowych, ogrzewanie, energia elektryczna, woda, sprzątanie). Nie znajduje to uzasadnienia w żadnym dokumencie".

83 W pkt 105 zaskarżonego wyroku Sąd wskazał w tej kwestii, że stwierdzona przez Komisję nieprawidłowość w zakresie kosztów ogólnych dotyczy wyłącznie kosztów związanych z użytkowaniem na cele projektu lokali zajmowanych już przez CMV przed udzieleniem pomocy finansowej. W pkt 106 wyroku Sąd, przypomniawszy, że przyznana pomoc przeznaczona była na finansowanie określonego odsetka kosztów rzeczywiście poniesionych przez zainteresowanych w związku z realizacją projektu, stwierdził, iż w celu zapobiegania oszustwom Komisja miała prawo uznać koszty ogólne tego rodzaju, jak przedstawione w tym przypadku przez CMV za niezwiązane faktycznie z realizacją projektu, lecz za koszty, które beneficjent ponosiłby w każdym przypadku z racji swojej zwykłej działalności, niezależnie od realizacji projektu. Sąd orzekł w związku z tym w pkt 107 zaskarżonego wyroku, że Komisja nie popełniła błędu, uznając przedstawienie tych kosztów za nieprawidłowość w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88.

84 CMV argumentuje w tej kwestii, że Sąd ograniczył się do przyjęcia przypuszczenia Komisji, podczas gdy powinien był wymagać udowodnienia, iż koszty te nie zostały

poniesione. Zdaniem CMV, pkt 106 i 107 zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że nieprawidłowości w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88 mogą polegać na zwykłych podejrzeniach Komisji.

85 Należy jednak stwierdzić, że CMV pomija w ten sposób okoliczność, iż była zobowiązana, ze względów wymienionych w pkt 76 niniejszego wyroku, wykazać związek tych wydatków z realizacją projektu i ich odpowiednią do tego wysokość.

86 Obowiązek spełnienia warunków finansowych wskazanych w decyzji o przyznaniu finansowania stanowi, podobnie jak obowiązek realizacji projektu, jedno z podstawowych zobowiązań beneficjenta i jest zatem jedną z przesłanek przyznania wspólnotowej pomocy finansowej (zob. podobnie ww. postanowienie w sprawie Vela i Tecnagrind przeciwko Komisji, pkt 135).

87 W związku z powyższym Sąd, stwierdziwszy, że Komisja miała podstawy, by uznać przedmiotowe koszty ogólne za niezwiązane faktycznie z realizacją projektu — co stanowi ocenę stanu faktycznego niepodlegającą kontroli Trybunału w ramach odwołania — słusznie orzekł, że przedstawienie tych kosztów do finansowania stanowiło nieprawidłowość w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88.

88 Stąd argumenty CMV dotyczące kosztów ogólnych należy odrzucić.

d) W przedmiocie argumentów dotyczących kosztów doradztwa

89 W motywie dziewiątym tiret ósme decyzji o cofnięciu finansowania Komisja wskazała, co następuje:

„[CMV] przedstawiła do finansowania w ramach projektu kwotę 85 000 000 ITL (43 837 ecu) odpowiadającą kosztom doradztwa spółki Mauro Brozzi Associati SAS. Wydatek ten został poparty dokumentami pozwalającymi wykazać rzeczywisty charakter tych świadczeń".

90 W pkt 117 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że CMV nie wykazała, by Komisja popełniła błąd, uznając koszty doradztwa za nieuzasadnione dokumentami pozwalającymi ocenić rzeczywisty charakter tych świadczeń. Sąd wywnioskował z tego, że Komisja słusznie stwierdziła na tej podstawie nieprawidłowość w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88.

91 CMV zarzuca brak uzasadnienia zaskarżonego wyroku w tej mierze. Jej zdaniem, z umowy między CMV a spółką Brozzi wynika, że cztery piąte przewidywanych świadczeń zostało bezsprzecznie spełnionych.

92 W tej kwestii należy stwierdzić, że CMV nie przedstawiła Trybunałowi żadnego dowodu pozwalającego na wykazanie naruszenia obowiązku uzasadnienia. Podnosząc bowiem pozornie argument oparty na rzekomym naruszeniu tego obowiązku,

żąda ona w istocie dokonania ponownej oceny okoliczności faktycznych, gdy tymczasem, ze względów wymienionych w pkt 63 niniejszego wyroku Trybunał nie ma w ramach odwołania takiej kompetencji.

93 Stąd należy odrzucić argumenty CMV dotyczące kosztów doradztwa.

e) W przedmiocie argumentów dotyczących systemu nawadniania

94 W motywie dziewiątym tiret jedenaste decyzji o cofnięciu finansowania Komisja wskazuje, że:

„[W] ramach działania »uprawa orkiszu i trufli« w decyzji [o przyznaniu finansowania] przewidziano realizację inwestycji w zakresie modernizacji systemu nawadniania upraw trufli, na kwotę 41 258 ecu. Inwestycji tych nie zrealizowano, Komisja nie otrzymała też żadnych wyjaśnień w tej kwestii".

95 W pkt 126–129 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził w tej kwestii, że CMV nie przedstawiła uzasadnienia dla wydatków odpowiadających takiej inwestycji, i orzekł, iż Komisja nie popełniła błędu, stwierdzając niewykazanie przez CMV rzeczywistej realizacji tych inwestycji.

96 CMV utrzymuje, że Sąd nie uwzględnił ekspertyzy dostarczonej na poparcie skargi. Ponadto Sąd nie może zarzucać jej, iż nie jest w stanie, po wielu latach, uzasadnić kosztów poniesionych w celu realizacji przez podmiot trzeci awaryjnego nawadniania w okresach występowania silnych letnich susz.

97 Z pkt 129 zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd oparł orzeczenie w tej kwestii na stwierdzeniu, że „Komisja nie popełniła błędu, uznając, iż [CMV] nie wykazała rzeczywistej realizacji przewidywanych inwestycji w zakresie systemu nawadniania". Jak wynika z pkt 76 niniejszego wyroku, zaliczeniu do pomocy finansowej podlegają jedynie koszty rzeczywiście poniesione. Wiadomo zaś, że CMV nie przedstawiła dokumentów dotyczących tych inwestycji. W odniesieniu do trudności w dostarczeniu takich dokumentów należy odesłać do pkt 6 załącznika II do decyzji o przyznaniu finansowania, zgodnie z którym beneficjent pomocy winien przechowywać wszelkie dokumenty potwierdzające wydatki do dyspozycji Komisji. Jak słusznie zauważył rzecznik generalny w pkt 91 opinii, jeżeli CMV nie dysponowała odpowiednimi dokumentami nie powinna była przedstawiać tych wydatków do finansowania w ramach projektu.

98 Jeżeli chodzi o ekspertyzę przedstawioną Sądowi, z pkt 121 zaskarżonego wyroku wynika, że dotyczy ona jedynie tego, czy pojęcie „rezerwowego systemu nawadniania" używane w projekcie należy rozumieć w sposób wskazany przez CMV przed Sądem oraz czy odpowiednie koszty były proporcjonalne, biorąc pod uwagę ceny zwykle stosowane na rynku w przypadku działań prowadzonych w ramach EFOGR. Jak zaś stwierdził to rzecznik generalny w pkt 90 opinii, Sąd nie rozstrzygnął w pkt 129 tego wyroku, jakie działania należało podjąć na podstawie decyzji o przyznaniu.

99 Należy więc odrzucić argumenty CMV dotyczące systemu nawadniania.

100 Biorąc powyższe pod uwagę, trzeci zarzut odwołania głównego należy zatem oddalić.

2. W przedmiocie pierwszego i drugiego zarzutu odwołania głównego

a) Argumentacja stron

101 W ramach pierwszego zarzutu CMV zdaje się utrzymywać, że Sąd, ograniczywszy się do badania kwestii, czy Komisja miała prawo żądać zwrotu kwoty pomocy finansowej w całości, nie docenił niebezpieczeństwa nieproporcjonalności i dyskryminacji, wynikających, jej zdaniem, z „przypisania" jej ewentualnych nieprawidłowości popełnionych przez RdS, podczas gdy nie mogła ona odpowiedzieć na zarzuty stawiane tej ostatniej, a nieprawidłowości popełnione przez samą CMV dotyczyły tylko 29 % kosztów projektu.

102 W ramach drugiego zarzutu CMV utrzymuje, że w sytuacji gdy Sąd uznał nieproporcjonalny charakter żądania zwrotu kwoty finansowania w całości wyłącznie od CMV, winien był stwierdzić nieważność całości, a nie tylko części, decyzji o cofnięciu pomocy finansowej i rozpatrzyć ponownie jej sytuację, w świetle nieprawidłowości, które zarzucano jej samej.

103 Komisja twierdzi, że pierwszy zarzut należy uznać za niedopuszczalny, albo ze względu na jego niejasność, albo ze względu na brak interesu CMV w jego podnoszeniu. Tytułem żądania ewentualnego, na wypadek uznania przez Trybunał pierwszego zarzutu za dopuszczalny i zasadny, Komisja wnosi o rozpatrzenie przez Trybunał sprawy co do istoty i oddalenie argumentacji podnoszonej przez CMV.

104 W odniesieniu do drugiego zarzutu Komisja przypomina, że Sąd uznał wyraźnie za uzasadnione cofnięcie całości pomocy finansowej i ograniczył się do dokonania podziału zobowiązania do zwrotu w sposób odmienny niż przyjęty w decyzji o cofnięciu finansowania. Powołuje się w tej kwestii na ogólne zasady ekonomii postępowania i administracji, utrzymując, że zarzut ten pozbawiony jest zasadności, gdyż w przypadku stwierdzenia nieważności tej decyzji w całości należałoby wydać nową decyzję, powtarzającą w istotnym zakresie decyzję o cofnięciu finansowania.

b) Ocena Trybunału

i) W przedmiocie dopuszczalności pierwszego zarzutu odwołania głównego

105 W przedmiocie dopuszczalności pierwszego zarzutu, w myśl utrwalonego orzecznictwa z art. 225 WE, art. 58 ust. 1 Statutu Trybunału oraz art. 112 § 1 lit. c) regulaminu Trybunału Sprawiedliwości wynika, że odwołanie musi dokładnie wskazywać zakwestionowane części wyroku, do którego uchylenia zmierza, oraz zawierać argumenty prawne, które uzasadniają to żądanie (zob. między innymi wyroki z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-352/98 P Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, Rec. str. I-5291, pkt 34; z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie C-248/99 P Francja przeciwko Monsanto i Komisji, Rec. str. I-1, pkt 68 i z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie C-41/00 P Interporc przeciwko Komisji, Rec. str. I-2125, pkt 15).

106 Odwołanie polegające jedynie na powtórzeniu lub dosłownym zacytowaniu zarzutów i argumentów przedstawionych przed Sądem, w tym opartych na okolicznościach faktycznych odrzuconych wprost przez Sąd, nie odpowiada zatem wymogom uzasadnienia wynikającym z powyższych przepisów (zob. między innymi postanowienie z dnia 25 marca 1998 r. w sprawie C-174/97 P FFSA i in. przeciwko

Komisji, Rec. str. I-1303, pkt 24 i ww. wyrok w sprawie Interporc przeciwko Komisji, pkt 16). Odwołanie takie stanowi bowiem w istocie wniosek o ponowne rozpatrzenie skargi wniesionej do Sądu, co nie należy do kompetencji Trybunału (zob. postanowienie z dnia 26 września 1994 r. w sprawie C-26/94 P X przeciwko Komisji, Rec. str. I-4379, pkt 13 i ww. wyrok w sprawie Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, pkt 35).

107 Jednakże w sytuacji gdy wnoszący odwołanie kwestionuje interpretację lub zastosowanie przez Sąd prawa wspólnotowego, okoliczności prawne rozpatrywane w pierwszej instancji mogą ponownie stanowić przedmiot sporu w ramach odwołania (zob. wyrok z dnia 13 lipca 2000 r. w sprawie C-210/98 P Salzgitter przeciwko Komisji, Rec. str. I-5843, pkt 43). Gdyby bowiem wnoszący odwołanie nie mógł oprzeć odwołania na zarzutach i argumentach podniesionych przed Sądem, postępowanie odwoławcze pozbawione byłoby częściowo sensu (zob. między innymi postanowienie z dnia 10 maja 2001 r. w sprawie C-345/00 P FNAB i in. przeciwko Radzie, Rec. str. I-3811, pkt 30 i 31 oraz wyrok z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie C-321/99 P ARAP i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-4287, pkt 49 i ww. wyrok w sprawie Interporc przeciwko Komisji, pkt 17).

108 W niniejszej sprawie Komisja utrzymuje, że pierwszy zarzut odwołania jest oczywiście niedopuszczalny, ponieważ nie spełnia minimalnych wymogów jasności i precyzji. Zdaniem Komisji, pierwszy zarzut można interpretować co najmniej na dwa sposoby.

109 W tej kwestii należy stwierdzić, po pierwsze, że pierwszy zarzut, rozpatrywany całościowo, ma na celu zakwestionowanie dokonanej przez Sąd oceny przedstawionych w ramach pierwszego zarzutu w pierwszej instancji okoliczności prawnych, a po drugie, że CMV wskazuje dokładnie kwestionowane fragmenty zaskarżonego wyroku.

110 Wprawdzie argumenty podniesione przez CMV na poparcie jej pierwszego zarzutu przed Trybunałem nie są pozbawione niejednoznaczności, jeżeli analizuje się je

pojedynczo. Jednakże rozpatrywane łącznie z drugim zarzutem odwołania głównego argumenty na poparcie pierwszego zarzutu są wystarczająco jasne, by spełnić wymagania art. 225 WE, art. 58 akapit pierwszy Statutu Trybunału Sprawiedliwości oraz art. 112 § 1 lit. c) regulaminu Trybunału.

111 Okazuje się bowiem, że w ramach tych dwóch zarzutów CMV utrzymuje w istocie, iż surowa sankcja w postaci cofnięcia pomocy finansowej w całości nałożona została na nią w związku z nieprawidłowościami popełnionymi przez RdS, więc, po pierwsze, należało stwierdzić nieważność decyzji o cofnięciu finansowania w całości, ponieważ przypisano jej odpowiedzialność za części projektu realizowane przez RdS, a po drugie, należy na nowo rozpatrzyć sytuację CMV, jedynie w świetle zarzucanych jej samej nieprawidłowości.

112 CMV podnosi więc argumentację dwuetapową: w pierwszej kolejności zmierza do wykazania, że Sąd nie uwzględnił ewentualności, iż nałożono na nią sankcję, której surowość wynikała po części z nieprawidłowości zarzucanych RdS, podczas gdy drugi zarzut ma na celu wykazanie nieproporcjonalności między zarzucanymi jej nieprawidłowościami, z jednej strony, a surowością sankcji w postaci cofnięcia całości pomocy finansowej, opartą po części na nieprawidłowościach zarzucanych RdS, które dotyczyły 70 % kosztów projektu, a na które CMV nie była w stanie odpowiedzieć.

113 Pierwszy zarzut odwołania głównego nie jest zatem niedopuszczalny ze względu na brak jasności i precyzji.

114 Komisja powołuje się również, w swojej obronie, na brak interesu CMV w podnoszeniu rzekomego zaniechania orzeczenia co do zarzutu podniesionego w pierwszej instancji, skoro Sąd w zaskarżonym wyroku uwzględnił w istocie ten zarzut i z tego względu znacznie ograniczył wysokość sankcji finansowej nałożonej na CMV.

115 W tej kwestii wystarczy zauważyć, że zgodnie z przedstawioną w pkt 111 i 112 niniejszego wyroku interpretacją pierwszego zarzutu odwołania, którą należy przyjąć, zarzut ten rzeczywiście ma na celu stwierdzenie nieważności decyzji o cofnięciu finansowania w całości, a nie w części. Stąd, wbrew twierdzeniu Komisji, CMV ma interes w podniesieniu tego zarzutu.

116 Zarzut niedopuszczalności oparty na braku interesu CMV w podnoszeniu pierwszego zarzutu odwołania jest zatem bezzasadny.

117 W związku z powyższym stwierdzić należy, że ponieważ żaden z zarzutów niedopuszczalności podniesionych wobec pierwszego zarzutu odwołania głównego nie jest zasadny, zarzut ten jest dopuszczalny.

ii) W przedmiocie zasadności pierwszego i drugiego zarzutu odwołania głównego

118 Z pism CMV wynika, że jej zarzuty pierwszy i drugi, przedstawione w pkt 111 i 112 niniejszego wyroku, opierają się na założeniu, zgodnie z którym żądanie zwrotu przez CMV całości kwoty pomocy finansowej wynikało z nieprawidłowości zarzucanych wyłącznie RdS, w związku z czym Sąd dopuścił w zaskarżonym wyroku, nie stwierdzając nieważności decyzji o cofnięciu finansowania w całości, by nieprawidłowości spowodowane wyłącznie przez RdS były nadal przypisywane w sposób bezzasadny CMV.

119 Należy jednak stwierdzić, że CMV pomija w ten sposób rozumowanie Sądu oraz konsekwencje zaskarżonego wyroku.

120 Trzeba bowiem w pierwszym rzędzie przypomnieć, że Sąd, rozpatrując pierwszy podniesiony przed nim zarzut, orzekł, iż biorąc pod uwagę poważne następstwa dla CMV żądania zwrotu kwoty pomocy finansowej w całości oraz niejasność i nieprecyzyjność decyzji o jej przyznaniu tej pomocy, Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności, żądając zwrotu całości kwoty pomocy finansowej wyłącznie od CMV. Nie twierdził jednak, dokonując oceny tego zarzutu ani w żadnym innym punkcie zaskarżonego wyroku, że żądanie to wynikało z postępowania RdS.

121 Przeciwnie, rozpatrując drugi podniesiony przed nim zarzut, w szczególności w pkt 80 i 81, 95–97, 107, 117, 129 i 130 zaskarżonego wyroku, Sąd wyraźnie stwierdził, że każde zarzucane CMV w decyzji o cofnięciu finansowania postępowanie stanowiło nieprawidłowość w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 4253/88. CMV zaś nie twierdziła nigdy, że RdS ma związek z którąkolwiek z tych nieprawidłowości.

122 Co więcej, jak wynika z pkt 53 i 77 niniejszego wyroku, w pkt 142–149 zaskarżonego wyroku Sąd słusznie podniósł, że wobec tego rodzaju nieprawidłowości Komisja miała prawo cofnąć pomoc finansową w zakresie części projektu realizowanych przez CMV.

123 W związku z powyższym i biorąc pod uwagę zasady ekonomii postępowania, Sąd miał prawo stwierdzić nieważność decyzji o cofnięciu pomocy finansowej jedynie w zakresie, w jakim Komisja nie ograniczyła żądania cofnięcia finansowania do kwot odpowiadających części projektu realizowanej przez CMV. W przypadku stwierdzenia nieważności decyzji o cofnięciu finansowania w całości Komisja zmuszona byłaby bowiem wydać wobec CMV nową decyzję, powtarzającą w istocie treść decyzji o cofnięciu finansowania, a dotyczącą części projektu realizowanych przez CMV.

124 Nie ma zatem potrzeby orzekania w kwestii, czy CMV miała możliwość odpowiedzieć na zarzuty wobec RdS, gdyż kwestia ta nie ma wpływu na ocenę niniejszych zarzutów. W każdym zaś razie chodziłoby o ocenę okoliczności faktycznych, co ze względów omówionych w pkt 63 niniejszego wyroku nie wchodzi w zakres kompetencji Trybunału w postępowaniu odwoławczym.

125 Argumentację CMV trzeba zatem odrzucić.

126 Wobec powyższego należy oddalić pierwszy i drugi zarzut odwołania głównego.

3. W przedmiocie czwartego zarzutu odwołania głównego

a) Argumentacja stron

127 W ramach czwartego zarzutu CMV utrzymuje, że rozpatrując trzecią część podniesionego przed nim drugiego zarzutu, Sąd błędnie zinterpretował argumentację opartą na naruszeniu prawa do obrony. CMV dodaje, że argumentacja ta nie dotyczyła generalnej możliwości uzasadnienia swojego postępowania, lecz sposobu przeprowadzenia przez Komisję kontroli na miejscu. W szczególności należało sporządzić sprawozdanie i listę skopiowanych przy tej okazji dokumentów, czego nie zrobiono. CMV twierdzi dodatkowo, że kontrola taka winna przebiegać w sposób kontradyktoryjny, a w jej wyniku należy sporządzić szczegółowe sprawozdanie, co pozwala zachować prawa poddanych jej osób.

128 Komisja zwraca uwagę, że jej kontrolerzy nie mieli obowiązku sporządzać protokołu na miejscu oraz że w tym przypadku kontrola przebiegała w sposób kontradyktoryjny. Zdaniem tej instytucji, to w świetle tych okoliczności Sąd uznał, w pkt 138 zaskarżonego wyroku, że prawo do obrony nie zostało naruszone.

b) Ocena Trybunału

129 Jak Sąd stwierdził w pkt 136 zaskarżonego wyroku, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że poszanowanie prawa do obrony w trakcie każdego postępowania przeciwko osobie i mogącego doprowadzić do wydania niekorzystnego dla niej aktu stanowi podstawową zasadę prawa wspólnotowego, której przestrzeganie powinno być zagwarantowane nawet w przypadku braku odpowiednich uregulowań proceduralnych. Zasada ta wymaga, aby adresaci decyzji, które dotyczą w sposób istotny ich interesów, mieli możliwość przedstawienia w sposób użyteczny swojego stanowiska (zob. np. wyroki z dnia 24 października 1996 r. w sprawie C-32/95 P Komisja przeciwko Lisrestal i in., Rec. str. I-5373, pkt 21, z dnia 21 września 2000 r. w sprawie C-462/98 P Mediocurso przeciwko Komisji, Rec. str. I-7183, pkt 36 i z dnia 9 czerwca 2005 r. w sprawie C-287/02 Hiszpania przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. I-5039, pkt 37).

130 Stwierdzić trzeba, że ani zasada poszanowania prawa do obrony, ani rozporządzenie nr 4253/88 nie zobowiązują do przedstawienia CMV podczas kontroli na miejscu listy skopiowanych przy tej okazji dokumentów, o ile tylko CMV umożliwiono zakwestionowanie i ewentualne odparcie zarzutów podniesionych przez Komisję w wyniku tej kontroli.

131 Sąd słusznie zatem zbadał w pkt 134–138 zaskarżonego wyroku, nie wgłębiając się w analizę kwestii sposobu przeprowadzenia przedmiotowej kontroli, czy CMV umożliwiono przedstawienie jej stanowiska przed wydaniem zaskarżonej decyzji w sposób wystarczający z punktu widzenia wymagań zasady poszanowania prawa do obrony.

132 W pkt 134 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że CMV zwróciła uwagę na brak sprawozdania z działań i rozmów przeprowadzonych przez pracowników Komisji, a w szczególności brak listy skopiowanych przy tej okazji dokumentów.

133 Sąd uznał jednak, w pkt 137 i 138 zaskarżonego wyroku, że Komisja w wystarczającym stopniu umożliwiła CMV wykazanie prawidłowego sposobu realizacji działań przewidzianych w projekcie, poprzez dostarczenie dokumentów poświadczających, jakie była zobowiązana na mocy decyzji o przyznaniu finansowania przekazać do dyspozycji Komisji.

134 Stwierdzenie to stanowi ocenę elementów stanu faktycznego, która ze względów omówionych w pkt 63 niniejszego wyroku nie podlega kontroli Trybunału w postępowaniu odwoławczym.

135 W związku z powyższym należy oddalić czwarty zarzut odwołania głównego.

4. W przedmiocie piątego zarzutu odwołania głównego

a) Argumentacja stron

136 W ramach piątego zarzutu CMV utrzymuje, że Sąd naruszył zasadę proporcjonalności, oddalając jej zarzut oparty na sprzeczności między charakterem zarzucanych nieprawidłowości i faktem osiągnięcia celów pomocy finansowej, z jednej strony, a surowością sankcji polegającej na cofnięciu finansowania w całości.

137 Na poparcie tego zarzutu CMV twierdzi, że nie udowodniono, by przedstawiła ona do finansowania w ramach projektu nieuzasadnionych wydatków. Podkreśla ponadto, że nie miała zamiaru popełniać oszustwa i nie przekazała żadnej nieścisłej informacji. Utrzymuje wreszcie, że zarzucać jej można jedynie brak szczegółowego uzasadnienia zatrudnienia przy projekcie własnych techników.

138 Komisja uznaje ten zarzut za niedopuszczalny, gdyż CMV nie dodała niczego do argumentacji podnoszonej już przed Sądem. Co do istoty instytucja ta stwierdza dodatkowo, że biorąc pod uwagę kontekst faktyczny opisany w zaskarżonym wyroku orzeczenie Sądu jest w zgodzie z dotychczasowym orzecznictwem.

b) Ocena Trybunału

139 Zarzutem tym CMV kwestionuje interpretację i sposób zastosowania zasady proporcjonalności przez Sąd. Stąd ze względów omówionych w pkt 107 niniejszego wyroku, a wbrew twierdzeniu Komisji, zarzut ten jest dopuszczalny w postępowaniu odwoławczym.

140 Jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 97 opinii, z art. 24 rozporządzenia nr 4253/88, na którym oparta jest decyzja o cofnięciu pomocy finansowej, wynika, że Komisja nie ma obowiązku żądać zwrotu całości kwoty pomocy, lecz ma uprawnienie dyskrecjonalne do żądania jej zwrotu oraz ewentualnie do określenia części podlegającej zwrotowi (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Irlandia przeciwko Komisji, pkt 27 i 30). Ze względu na zasadę proporcjonalności Komisja

winna wykonywać to uprawnienie dyskrecjonalne w taki sposób, by kwoty, których zwrotu żąda, nie były nieproporcjonalne w stosunku do popełnionych nieprawidłowości.

141 Komisja nie ma jednakże obowiązku żądać zwrotu jedynie kwot, które w związku z tymi nieprawidłowościami okazały się nieuzasadnione.

142 Przeciwnie, w celu zapewnienia skutecznego gospodarowania pomocą wspólnotową i zapobiegania oszustwom uzasadnione może być żądanie zwrotu kwot, których nieprawidłowości dotyczą jedynie częściowo.

143 Przypomnieć tu należy, że zobowiązania, których dotrzymanie ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania systemu wspólnotowego, mogą być sankcjonowane utratą uprawnień przyznanych na mocy uregulowań wspólnotowych, na przykład prawa do pomocy (wyrok z dnia 12 października 1995 r. w sprawie C-104/94 Cereol Italia, Rec. str. I-2983, pkt 24).

144 Trybunał orzekł także, że przekazywanie Komisji przez wnioskodawców informacji wiarygodnych i niewprowadzających jej w błąd jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania systemu umożliwiającego kontrolę właściwego wykorzystania funduszy wspólnotowych. Tylko możliwość sankcjonowania nieprawidłowości poprzez cofnięcie całości pomocy finansowej, a nie ograniczenie pomocy o kwoty

odpowiadające tej nieprawidłowości, może wywoływać skutek odstraszający niezbędny do właściwego gospodarowania funduszami EFOGR (ww. wyrok w sprawie Conserve Italia przeciwko Komisji, pkt 100 i 101).

145 Ponadto z rozważań poczynionych w pkt 107 niniejszego wyroku wynika, że realizacja celu, na jaki przyznano finansowanie, nie oznacza sama w sobie, że sankcja w postaci cofnięcia całości kwoty pomocy finansowej jest nieproporcjonalna.

146 Sąd mógł zatem orzec, nie popełniając błędu co do prawa, że wymogi prowadzenia polityki pomocy wspólnotowej uzasadniają poddanie ścisłym formalnym warunkom przedstawiania kosztów do finansowania oraz że nieprawidłowości stwierdzone w tym zakresie uzasadniają żądanie zwrotu kwot wypłaconych na części projektu realizowane przez CMV.

147 Wprawdzie, jak streszczono to w pkt 137 niniejszego wyroku, CMV utrzymuje, że nie udowodniono istnienia nieuzasadnionych wydatków, że nie miała zamiaru popełniać oszustwa i że można jej zarzucać jedynie brak wystarczających dokumentów potwierdzających wydatki.

148 Argumenty te dotyczą jednak okoliczności faktycznych. Ponieważ Sąd uwzględnił we właściwy sposób czynniki niezbędne do dokonania oceny proporcjonalności cofnięcia całości pomocy finansowej, argumenty podniesione przez CMV w celu wykazania, że określone czynniki nie zostały przez Sąd wzięte w wystarczającym stopniu pod uwagę są niedopuszczalne w postępowaniu odwoławczym.

149 Założywszy nawet, że można uznać, iż CMV, podkreślając, że nie przekazała informacji nieścisłych i nie ukrywała posiadanych informacji, twierdzi, iż rozporządzenie nr 4253/88 ustanawia, w świetle zasady proporcjonalności, obowiązek udowodnienia jej zamiaru popełnienia oszustwa lub że zasada ta wymaga ograniczenia możliwości cofnięcia pomocy jedynie do przypadków umyślnego naruszenia warunków finansowych, argumenty te są nie do przyjęcia.

150 Z orzecznictwa Trybunału wynika bowiem, że pojęcie nieprawidłowości w rozumieniu art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 nie ustanawia zobowiązania Komisji do udowodnienia zamiaru popełnienia przez beneficjenta oszustwa (zob. postanowienie z dnia 16 grudnia 2004 r. w sprawie C-222/03 P APOL i AIPO przeciwko Komisji, niepublikowane, pkt 58). Ponadto zasada proporcjonalności nie wymaga również ograniczenia możliwości cofnięcia pomocy finansowej do przypadków umyślnego naruszenia warunków finansowych. Ograniczenie takie mogłoby stanowić zachętę do popełniania nieprawidłowości (zob. podobnie postanowienie z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie C-455/02 P Sgaravatti Mediterranea przeciwko Komisji, niepublikowane, pkt 39–42 i ww. postanowienie w sprawie APOL i AIPO przeciwko Komisji, pkt 59).

151 W związku z powyższym należy oddalić piąty zarzut odwołania głównego.

152 W tych okolicznościach odwołanie główne, podobnie jak odwołanie wzajemne, należy oddalić.

VII — W przedmiocie kosztów

153 Zgodnie z art. 122 akapit pierwszy regulaminu, jeżeli odwołanie jest bezzasadne lub jeżeli odwołanie jest zasadne, a Trybunał orzeka ostatecznie w przedmiocie sporu, rozstrzyga on o kosztach. Zgodnie z art. 69 § 2 tego regulaminu, mającego zastosowanie do odwołania na podstawie jego art. 118, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie CMV kosztami, a ta przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami związanymi z odwołaniem głównym. Ponieważ CMV wniosła o obciążenie Komisji kosztami odwołania wzajemnego, a ta sprawę przegrała, należy obciążyć ją kosztami związanymi z tym odwołaniem.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie główne i odwołanie wzajemne zostają oddalone.

2) Comunità montana della Valnerina zostaje obciążona kosztami związanymi z odwołaniem głównym.

3) Komisja Wspólnot Europejskich zostaje obciążona kosztami postępowania związanymi z odwołaniem wzajemnym.

Podpisy